

אפכא מסתבר

בשולי ימינו

שהשמחה במעונם...

קו אפייני נוסף לשיטת "הפרד ומשול" שהשליטה בחיינו מפלגת מפא"י היא השמחה לאיד. שמחה אחרת לא ראיתי במחנה ובעתונות השמאל וגירוריו. כשנוסד עתוננו לא נכתבה עליו מלה מעודדת, אדרבה אלה שלא יכלו לעבור על הופעתו בשתיקה מצאו בו מ"ט שערי פירוד וק"ן טעמי עדתיות וכו', לעומת זאת כשהצליח השמאל לדוג ברשתו מתוך מימינו העכורים את אחד מדגי הרקק שלנו נפלה שמחה וגיל ב"דבר": "נשברה חזית הספרדים" וכו' וכו'. כשהוקמה הנציגות הספרדית הארצית לא נמצא איש במחנה "הרשמי" שיכתוב על כך שתי שורות נחמה. לעומת זאת נתפרסם באריכות ובכותרות מסולפות וצעקניות מכתבו של הראש"ל. וכי יש בין הספרדים מי שיאמר שכבוד הראש"ל, רבה הראשי של כנסת ישראל מטעם הספרדים ובחיר בני העדה — יפרוש מצבורו?! אבל מה איכפת להרסנים ומחבלים אם תפרוץ בעירת ריב ומדנים בין הספרדים לבינם? הלא לזה הם מתכוונים!...

עמדה לפני מר בן-גוריון הנציגות הספרדית הארצית. מן הנמוס היה לפנות לפחות בלשון רבים אל הנוכחים. אבל אם נמוס לא היה בזה, "טקטיקה" גלויה של הפרדה והרט היו בדברים.

ואין הענין נוגע רק לגבי הספרדים, אם יש ריב במחנה הרביזיוניסטים — תמצאו ב"דבר" פרטים ופרטי פרטים על "התנוונות", "ריב ומדון". אם יו"ר ברית הציונים הכלליים פותח במערכת הסברה שאינה לפי "חליל הקסם" של השליטים — אז נאמר עליו בביטול: "הרי זה פלוני מעורכי הבוקר" ומיד חותרים למצוא לו יריב בתוך מחנהו כדי לפוררו מבפנים.

הפעם לא הצליחה כל חכמת הטכסיסים האלה ולא עלה בידם להפר את האחדות שקמה בתוך הצבור הספרדי. יש רק להוסיף, כי על הצבור הספרדי להגמל מן התקוה, שנתאכזבה עשרת מונים, שמישהו יבנה אותנו, או "שיתן" לנו דבר. עלינו לבנות את עצמנו, יש בנו די כוח ואנשים לעשות זאת. ענין "השלטון" על הישוב חרג כבר מהשפעתה היחידה של מפא"י ומכיון שכך הדבר — עוד יש תקוה לישוב ולצבור הספרדי.

אהה, על אלה שהשמחה במעונם!...

בסוד גדולים

על הסודיות הרבה החופפת את מעשיהם של ראשי הסוכנות, דובר כבר לא פעם. לפני זמן-מה גילה "הבוקר" במאמר בשם "אלף לילה ולילה", קצת מהנעשה ב"חלונות הגבוהים", בענין יהדות רומניה ויו"ר ההסתדרות הציונית שלה — הד"ר זיסו. למקרא המאמר הג"ל נתרתחו אנשי הסוכנות ואיימו, כמדומני, במשפט וכו' וכו' מן האיומים הידועים. כנראה שזוהי שיטת מנהיגינו,

וכשהנציגות הספרדית הארצית נפגשה בפעם הראשונה עם מר ד. בן-גוריון, פורסם בעתונות ש"אי אלה עסקנים" ספרדים נפגשו עמו. לפני מונח מעין דו"ח מן הפגישה הזאת. הדברים נמסרו מפי אדם מהימן. מבין שאר הדברים כדאי לציין פרט טפוסני זה: מר בן-גוריון לא היסס מלפנות בצורה בולטת אל אחד ולדרוש ממנו שאתו הוא רוצה להפגש. ועם הוג חבריו — שלא היו נוכחים בפגישה — הוא רוצה לדבר. כאמור

אני מזמין בזה את מנהל מחלקת החינוך, את יו"ר הסוכנות ואת יו"ר הוועד הלאומי לפגישה ל"ליל כפרות" הבא לשוקה של עירי, שמא אין תמונה זו ידועה להם, ואולי כן?...

אהה על הצבור אשר בפרוטותיו הדלות מקיים מנגנונים כה עצומים ונכבדים ולבניו שלו אינו דואג... צעקה אלמת זו של הדלות שלנו התציל, התושיע?

ומתערה כאזרח רענן

ישבתי בכינוס הארגונים שהתקיים בתל-אביב, אודה מחוץ לדאגתי לספרדים ולעתידם לא היה לי כל קר מחשבה משותף עם יתר המפלגות, על רבות מהן לא רק שאני חולק, אלא גם מתנגד אני להן מתוך הכרה. ישבתי ושמעתי בקשב לכל מלה שנאמרה. נאומי של מר ב. היה פנינה. אפשר לחלוק על דבריו אבל הם היו מבוססים על הגיון ומציאות בריאה. בעיקר נשמעה המלה החפשית, שאינה קשורה בכל מיני חישובים וחשבונות. הנאום ארך כשעה בערך. אילו היה נושא אותו מר בן-גוריון, חזקה עליו שהיה מרתק את שומעיו לפחות לשתיים עשרה שעות. דבריו של מר ב. שנאמרו תוך שיבוץ מילי דבדיחותא היו קולעים. במיוחד היתה השוואתו קולעת בתארו את מצב הרוחות בישוב כחמסין של כל השנה. יצאתי משם ובלבי נחשבה: הנה אלה הם ה"אזרחים" שלנו. מלת גנאי זו שהשמאל מכנה בה את אנשי הימין. כל חיינו מסולפים. המונח פרוליטריון נעשה כאילו

ציוניות וכו', תהיה זאת תקוות שוא — מעולם לא נדע את הנעשה לנו ובשבילנו.

שוועת עניים

מימי לא הבנתי את כוונת סופרנו מר מ. רבי, על שנטפל, בכל רשימותיו, לנושא אחד: הילד העזוב. עד שהגעתי למקומו. וחייב אני להגיד, כי מכל סופרינו ידע מורה צעיר זה לזעזע אותי בראייתו החדה ובסיפורו הפשוט. נודמן לי השתא להיות נוכח ב"ליל הכפרות" במקולין של עופות בשוק בעיבורה של עירי. מי שלא ראה את עשרות הילדים והילדות שנדחקו אל בעלי העופות על מנת למרוט את הנוצות, לא ראה מימיו דלות מהי. ילדים מצומקים, חוורים ועיניהם בוערות. הנער שנגש אלי והציע לי את "שירותו", נראה כבן 7—8. משלקח את העוף מידי ונתכנס לפנה לעשות מלאכתו, הזדקף לידי אחיו הצעיר, קומתו נמוכה וגוו צנום. שאלתיו לגילו והוא ענה: "בן עשר". לי נדמה היה שגילו לכל היותר 4—5 שנים. ואחייך? "הוא יהיה אחר סוכות לבר מצוה". והעברית מתרוננת בפיו כשיר מזמור. וככה עשרות נערים — ילדים ונערות. שאלתי את עצמי: הרי השעה כבר תשע בלילה. האמנם יעמדו נערים אלה כל הלילה ויעסקו במלאכה ברחוב? כנראה שכך היתה כוונת הנערים. קשיחות לב זו של הורים מנין? ודאי יאמר מר סולוביצ'יק, שאין הם רוצים בחינוך בניהם. לי נדמה שהתשובה לכך ניתנה על-ידי הנערים עצמם: לחם לאכול אין בבית, והקיבה הריקה תשתוקק לתורה?

להעמיד פני נגול ולהרים קול צעקה עד לב השמים, בחינת אותו פתגם ספרדי: "טאנטו גריטה איל לאדרון, אסטה קי קאיה איל פטרון" ("הגנב צועק כה ברמה, עד שנופל (בפח) בעל הגניבה (הגנב)"). והנה לאחר האיומים על "שקריו" של "הבוקר" מפרסם "דבר" את הידיעה הבאה: "ד"ר עליאש בתורכיה, נתקבלה טלגרמה ראשונה מד"ר עליאש, שיצא לתורכיה ביפוי-כוח מטעם הנהלת הסוכנות כדי ליישב את הסכסוכים בין השליחים בקושטא לבין העסקנים הציוניים ברומניה" (ההדגשה שלי — א. מ.). אם כן? קיים סכסוך! ה"שליחים" אינם אפוסטולים אלא פקידים הסוכנות בקושטא. והעסקנים "הציוניים" הם נבחרים ההסתדרות הציונית ברומניה. הייתי רוצה לראות מה היתה תגובת הסוכנות, אילו היה מפרסם נניח, "הד המזרח" ידיעה כזו: "שליחי הצבור הספרדי בארץ נפגשו עם עסקני הסוכנות היהודית בשאלת הסכסוך שבינם לבין הוועד הלאומי החדש"...

נזכר אני במר י. קרניאל ז"ל ("עזמות") שפרסם פעם בדואר-היום דברים בוטים על תנועה דתית לא-יהודית. הוא נקנס או בסכום כסף. לאחר כמה שבועות כתב בערך: ושוב לאותו ענין: כדאי היה תשלום הקנס, אבל אמרתי להם את האמת...

שלא בכ"ז כדאי יהיה להשפט בפני דייני הסוכנות ולפרסם ברבים את האמת על הנעשה שם? כי אם נקוה שהדברים יודעו פעם ברבים על-ידי המוסדות הרגילים: קונגרס, ועד פועל ציוני, אסיפות